Published on *Melano.hu* (https://www.melano.hu)

Egy magyar, aki újraértelmezte a dubajozás fogalmát - Interjú Szik Juliskával

Létrehozás: 03/11/2015 - 20:21
Szerző: Aranyi Péter
[1]

Szik Juliskát több mint tíz évvel ezelőtt ismertem meg a Lakókocsi című darab egyik szereplőjeként. A sors fintora, hogy az első találkozásra a most már éppen üresen álló Bárka Színházban került sor.

Minél több színdarabban láttam szerepelni, annál biztosabb voltam benne, hogy kiemelkedő tehetség. Soha nem gondoltam volna, hogy egy nap arról fogunk beszélgetni, miért vannak a magyarok a lengyelek alatt a dubaji hierarchiában, vagy arról, mit jelent Molnár Ferenc darabot rendezni az Egyesült Arab Emírségek második legnépesebb városában. De a sors úgy hozta, hogy ő lehet az első magyar, aki új értelmet adhat a hazai sajtóban elterjedt „dubajozás” fogalmának.

Február közepén mutattátok be a "Day at the Beach” című darabot Dubajban. Mondanál erről pár szót, kérlek?
Ezt az előadást egy dubai drámafesztivál keretei között mutattuk be. Shina Ahmad kanadai íróbarátnőm kért meg, hogy dolgozzunk együtt. Nagyon hasonló a gondolkodásunk, ezért első hallásra beleszerettem a műbe. Tulajdonképpen kifejezetten nekem írta, hogy megrendezhessem. Azóta egy new-yorki off-Broadway társulat is érdeklődött a darab iránt, így elképzelhető, hogy a közeljövőben ott is bemutatják.

A Kaposváron 2008-ban színész diplomát szerző hölgy beváltotta gyermekkori álmát elhelyezkedett a pályán. Hol szabadúszóként, hol pedig állandó társulatban volt látható többek között a Hevesi Sándor Színház, a Csiky Gergely Színház és a Gárdonyi Géza Színház színpadán. A július 7-én a 30. életévét betöltő Szik Juliska aztán egyszer csak Dubajba költözött férjével, ahol áttért a másik oldalra és jelenleg csak rendezéssel foglalkozik.

Ennyire megkapó témát dolgoz fel?
A "Day at the Beach" ("Egy nap a tengerparton") egy szatirikus- szimbolikus komédia. Az az alaphelyzet, hogy a Halál és a Gólya ülnek a tengerparton és beszélgetnek. A szituációt az teszi érdekessé, hogy ennek a két főszereplőnek az egész évszázadban egyetlen szabadnapja adatott, ezért megpróbálják kiélvezni, de természetükből fakadóan nem szakadhatnak el munkájuktól. Kettejük dialógusában többek között szó esik fejkvótáról és teljesítménybérezésről a „Cégnél”, ami az élet- halál kontextusában meglehetősen etikátlan. Továbbá felmerül a kérdés, hogy a mesterséges újraélesztés hogyan befolyásolja a Kaszás mindennapi munkáját. A humor forrása az, hogy úgy beszélnek ezekről a dolgokról, mint bármely multinacionális cég alkalmazottai, miközben tudjuk, hogy ők nem akármilyen „vállalat” dolgozói. A végén meglátnak egy fuldoklót a vízben, ami végképp

tönkreteszi a szabadnapjukat. Fölmerül az erkölcsi kérdés, hogy akkor most mitévők legyenek, kötelességük-e még ilyenkor is gondoskodni a haldoklóról? Ha igen, melyikük feladata? És mi a valódi motivációjuk, hogy ezt még az évszázad egyetlen szabadnapján is megtegyék?

A "Day at the Beach" plakátja

Milyen volt a fogadtatása?
A bemutató meglepően nagy siker volt. Többen odajöttek utána, még ismeretlen emberek is. Akik megértették, azokat egyenesen lenyűgözte. Ennek az előadásnak a kapcsán én is sokat tanultam a dubaji közönségről, ami itt a világon szinte egyedülállóan és kiszámíthatatlanul sokszínű. Teljesen különböző kulturális háttérrel és tapasztalattal rendelkező emberek alkotják ezt a várost, akik a világ minden tájáról jöttek, hogy munkát vállaljanak. Zimbabwétől a Fülöp-szigeteken át Indonéziáig mindenhonnan vannak itt nézők, ezért mást és máshogyan értenek meg, mert máshonnan jönnek. Utólag kiderült, hogy voltak, akik nem is hallottak még ezelőtt ilyesmiről, hogy a gólya hozza a gyereket. Erre mondjuk nem számítottunk. Ehhez hozzájön, hogy én mindenképpen nagyon emberire próbáltam formálni a két figurát. Jelzésszerű mozgással, jelmezzel. Nem akartam, hogy a színészek lényeket, vagy rajzfilmfigurákat játszanak. Embereket akartam mutatni, céges beosztottakat, akiken nagy a nyomás. Ez adta a történet groteszk jellegét. Ez annak, aki még életében nem volt színházban, pláne nem európai színházban, egyszerűen máshogy csapódik le. Ők is jól szórakoztak, mégha a –számomra egyszerűnek tűnő –szimbólumokat nem is feltétlenül tudták dekódolni. Ez egy több rétegű darab, de a legfelső rétege is elég egy kellemes estéhez. Én személy szerint azért szeretem, mert nagyon okosan van megírva, gondolkodásra késztet, miközben nevetsz.

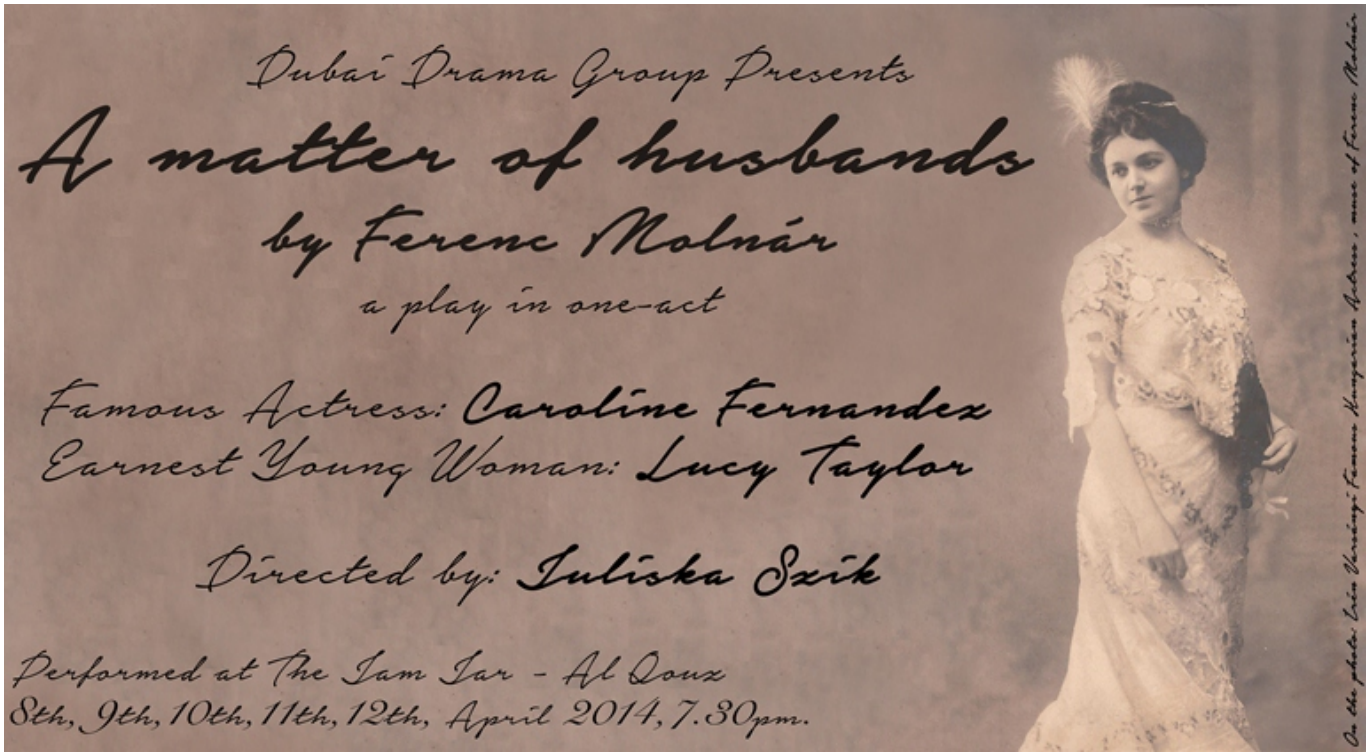
A Halál és a Gólya a tengerparton

Ha jól tudom korábban már Molnár-darabot is rendeztél Dubajban, annak milyen sikere volt?
Tavaly tavasszal mutattuk be a Dubai Drama Group szervezésében "A Matter of Husbands" vagy a "A férjekkel mindig baj van" című egyfelvonásos darabot. Molnár annak ellenére, hogy Európa-szerte és Amerikában is ismert és ünnepelt szerző itt a Közel- Keleten senki nem ismeri a műveit. Nekem személyes nagy kedvencem, szerettem volna ebből a békebeli, sajátosan magyar miliőből egy kis morzsát átmenteni ide. Nagyon boldog voltam mikor az egyik előadás után egy néző megkeresett és azt mondta, hogy ilyen fajta intim és belsőséges színházat itt még Dubajban soha az életében nem látott. Pont ez volt a célom.

Mi inspirált arra, hogy rendezőként és producerként dolgozz Dubajban?
Mindenképpen továbbra is színházat szerettem volna csinálni valamilyen formában. Először azt gondoltam, hogy keresek kreatív embereket aztán majd létrehozunk valamit magunktól. Nem tudtam akkor még, hogy ennek milyen strukturális keretei lehetségesek. Aztán jött a lehetőség egy rendezői pályázat formájában, amire a Molnár-darab koncepciójával jelentkeztem és beválogattak.

Mivel tudtál a legnehezebben megbarátkozni, miután Dubajba költöztél?
Elsőre a nyelvkérdés jut eszembe. Nagyon nehéz volt és még két év után sem tudtam elfogadni a tényt, hogy vannak anyanyelvi és nem anyanyelvi szinten lévő angolul beszélő emberek itt és főleg, hogy én az utóbbiakhoz tartozom. Szeretem és nagyra tartom a magyar nyelvet, de ez sajnos itt senkit nem érdekel. Nem túlzás azt állítani, hogy itt mindenki, mindenhol angolul beszél, még az arabok is. Legnehezebbek számomra azok a stresszes helyzetek, amikor amúgy is nagy a nyomás a szituációból adódóan és akkor még arra is figyelnem kell, hogyan mondjam el amit akarok. A legutóbbi ilyen tapasztalatom az volt, amikor a színházban egy technikai megbeszélés során nekem- mint rendezőnek- kellett elmagyaráznom mire van szükségünk a darabhoz, a világosítást, hangosítást

és díszletet tekintve. Alapvetően ez még magyarul sem lenne egy könnyű feladat…

A tavalyi Molnár-darab plakátja a dicső múltat idézi

És mi jut eszedbe másodjára?
A másik dolog pedig -, amit lassan talán megszokok, mégis nagyon nehéz volt elfogadni -, hogy az idő fogalma itt nem számít, sőt mi több, nem is létezik. Azt mondják, hogy „inshallah” ami annyit tesz „majd, ha a jóisten is úgy akarja” amiből aztán az következik, hogy vagy hónapok múlva lesz kész az adott dolog, vagy soha. Nem lehet tudni, nem lehet rá felkészülni. Az itt élő külföldiek nagy része is fölveszi ezt a „csak lazán, ráérősen, majd kialakulnak a dolgok” mentalitást. Tulajdonképpen bizonyos szempontból meggondolandó, hova is sietünk, másrészről meg fél év alatt sem készült el a bankkártyám.

Szik Juliska rendezőként és producerként bontogatja a szárnyát külföldön

Hogy látod, milyen a színjátszás helyzete Dubajban, miben másabb, mint például Magyarországon?

Teljesen más, semmiben sem hasonlít. Elsősorban azért, mert itt az emberek szerelemből csinálják a színházat és nem megélhetésből. Ez az, ami miatt most otthon a legtöbb színházi ember szenved. Van néhány társulat, de ezeknek az összetétele is folyamatosan változik. Minden produkciót casting előz meg, így mindenkinek lehetősége van kipróbálnia a tehetségét, felkészültségét. Ilyenkor profi és amatőr színészek egyaránt megjelennek. Általában az anyanyelvűeket előnyben részesítik. Minden középiskolában folyik drámaoktatás, meglehetősen magas színvonalon. Évente bemutatnak legalább két darabot, jelmezzel, díszlettel. A gimnáziumok színháztermei pedig olyanok, mint akármelyik

budapesti kőszínház. Elképesztő. Egyszer megnéztem egy ilyen vizsgaelőadást, nem hittem a szememnek. Alapvetően befogadó színházak vannak, amelyek tökéletes technikai lehetőségeket nyújtanak nevetségesen magas bérleti díj fejében. Ebből kifolyólag egy produkció létrehozása igen komoly anyagi invesztációval jár itt. Ehhez szinte elengedhetetlen valamilyen nagyobb szponzort találni. Vannak nagyszínházak, stúdiószínházak, valamint alternatív játszóhelyek. Csak meg kell találni a megfelelő embereket.

Mennyire nyitottak az emberek a közép-európai emberek kultúrájára?
A Bollywood- stílus még egyelőre jobban megy. De hiszek abban, hogy képviselni kell azt, amiben az ember hisz, és akkor egy idő után az újításokra fogékony emberekhez eljut az üzenet.

Hogyan tudod áthidalni a kulturális különbségeket a rendezéseid során?
Az utóbbi hetekben legnagyobb részt ezen gondolkozom. Mindenképpen ki kell húzni, vagy más formát találni bizonyos kulturális vagy vallási utalásoknak.

Hol helyezkednek el a magyarok a képzeletbeli ranglétrán odakinn?
Dubajra alapvetően jellemző, hogy elképesztő hierarchia van. Mindent az útleveled határoz meg. Hogy milyen fizetést kapsz, vagy milyen elbánásban részesülsz. A magyarok jócskán a britek és az amerikaiak alatt vannak. De még a többi európai országhoz képest is kevesebb jogunk van. Például a magyaroknak újra meg kell csinálniuk a jogosítványszerzés teljes procedúráját nagyon komoly költségen, míg a lengyelek csak bemutatják az otthoni jogosítványt és kikérnek egy ittenit a regisztrációs díj fejében. Különben rengeteg dolog változott mióta kijöttem, most már a magyaroknak is egyszerűbb sok minden. Panaszra meg végképp semmi ok, ha azt tekintem, mennyire sok nép van az itteni hierarchiában alattunk.

Hogyan értékelnéd a nők helyzetét Dubajban?
A mindennapokat tekintve mindenképpen jó soruk van itt a nőknek. Például a metrón van egy külön nőknek fönntartott kocsi, amibe férfiak nem szállhatnak be, mert akkor ők pénzbírságot kapnak, viszont a nők utazhatnak a férfiak kocsijában. Ilyenkor elő szokott fordulni, hogy némely ismeretlen férfi átadja a helyet, csak azért mert nő vagy. Nem kell hozzá terhesnek vagy öregnek lenni. Ilyet Magyarországon soha életemben eddig nem tapasztaltam. Néha van a pénztáraknál külön nőknek fenntartott sor, ami gyorsabban halad. Gyakorlatilag nincsenek megkötések az öltözködést illetően sem. Vannak persze bizonyos szabályok, amiket be kell tartani, de az senkinek nem esik nehezére.

Milyen új darabbal készülsz? Mikorra valósulhat meg a projekt?
A Dubai Drama Grouppal fogok ismét dolgozni és Václav Havel "Unveiling" című darabját fogom rendezni modernizált változatban. A hivatalos magyar címe Vernisszázs (jelentése „megnyitó”, vagy „fényezés”). Én "Leleplezésnek” fordítanám. Ha minden a tervek szerint alakul, akkor áprilisban mutatjuk be.

A Gólya és a Kaszás egy "cégnél" dolgozik, vagy mégse?

Mi hiányzik legjobban Magyarországról?
Egyértelműen a szeretteim azok, akik nagyon-nagyon hiányoznak! Hiányzik még, hogy megölelhessem akit igazán szeretek. Itt az ölelés némely körökben egy bizonyos köszönési forma, ami nekem még a mai napig testidegen. Ezen kívül hiányoznak a katolikus templomok kívülről és belülről a mecsetek helyett. Vicces, de hiányzik a BKV is, amitől nemrég még menekülni próbáltam, mert annyira utáltam, hogy állandóan lerobban és általános dolog, hogy valaki összeveszik a másikkal utazás közben. Itt ez nem történik meg, mivel nincs is jól kiépített tömegközlekedés. Így, ha nincs autód, még a lehetősége sincs meg annak, hogy önállóan eljuthass oda ahova akarsz. Néha hiányzik egy túró rudi vagy egy kakaós csiga reggelire. Hiányoznak a romantikus erdők és hiányoznak bizonyos szakmai és emberi tanácsok, útmutatások. Sok minden hiányzik, de ez így van rendjén. Én választottam ezt.

Tags:
interjú [2]
Szik Juliska [3]
Színes:
Interjú [4]

Forrás webcím:
https://www.melano.hu/egy_magyar_aki_ujraertelmezte_a_dubajozas_fogalmat_interju_szik_juliskaval

Hivatkozások
[1] https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/juliska_szik_mosoly_2015_pici.jpg
[2] https://www.melano.hu/tags/interju
[3] https://www.melano.hu/tags/szik_juliska
[4] https://www.melano.hu/szines/interju